

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs I. Dilectus meus descendit in hortum suum, ad areolam aromatum,
vt pscatur in hortis, & lilia colligat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

pinquantis, vel ab eo recedentis. Sed in hoc loco Dilecti huius abire, est misericordia bonitatis suæ quæpiam moueri, *declinare* quoque eius est gratiæ suæ munere menti cuiuslibet illabi.

Dic, inquit, nobis *ô pulcherrima mulierum*, quoniam Dilectus tuus abeundo & declinando per misericordiam & gratiam suam exemplum nobis benè viuendi, siue in quolibet virtute amplius studendi, in aliquo fidelium suorum proposuit. Dic, hoc est, ostende vel lectione, quâ eorum vitam quotidie pronuntias, vel actione, quâ eos quotidie in tui consortium annumeras, & nos quoque eorum exemplo inducti, *queremus tecum dilectum istum*, orando, ieiunando, alijsque bonis, operibus eum vocando, quatenus ad nos etiam declinare dignetur, suæ nos gratiæ munere visitando.

Hier. 29. Ipse enim dicit, *si quaesieritis me in toto corde vestro, inueniar à vobis*: nam eum quærere non est sola oratione, sed etiam bona actione, sicut & alibi de se quærentibus dicit, *me etenim de die in diem quærunt, & scire vias meas volunt*. Quos enim dicit vias eius scire velle, profectò ostendit bona eos actione quærere.

Dilecta, quarum mulierum dicatur pulcherrima.

Queremus ergò tecum dilectum hoc modo, *ô pulcherrima mulierum*. Qualium verò mulierum? nimirum vel in seipsis Deo boni operis fructus, veluti sanctitatis filios fide & dilectione gignentium, vel alios quasi lucis filios

verbo & exemplo ad æternæ vitæ diem generantium. Quia ergo tantam in te pulchritudinem miramur *ô pulcherrima mulierum*, quam tibi attraxisti quærendo & inueniendo dilectum tuum, idcirco & nos tantæ & tam generosæ pulchritudinis tuæ aliquod vestigium adipisci cupientes, ad quos moueatur vel ad quos declinet Dilectus tuus per misericordiam & gratiam scire cupimus, vt eum quoque tuo exemplo quærentes, postquam inuenerimus etsi non pulcherrime, aliquatenus tamen pulchræ existimamus. Adhæc Ecclesia siue dilecta Deo anima locum motionis siue declinationis dilecti huius demonstrans, actum quoque simul in ipsa declinatione eius insinuat dicens, *Dilectus meus descendit in hortum suum*.

CAPVT VI.

1. **D**ilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatum vt pascatur in hortis & lilia colligat.
2. Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi, qui pascitur inter lilia.
3. Pulchra es amica mea, suavis & decora sicut Ierusalem: terribilis vt castrorum acies ordinata.
4. Auerte oculos tuos à me, quia ipsi me auolare fecerunt. Capilli

D d 2 tui

- tui sicut grex caprarum que apparuerunt de Galaad.
5. Dentes tui sicut grex ouium que ascenderunt de lauacro, oēs gemellis fetibus, & sterilis non est in eis.
6. Sicut cortex mali punici gena tua absq̄ occultis tuis.
7. Sexaginta sunt Reginae, & octoginta concubinae, & adolescentularum non est numerus.
8. Vna est columba mea, perfecta mea: vna est matri sua, electa genitrici sua. Viderunt illam filia Syon, & beatissimam predicauerunt: Reginae & concubinae laudauerunt eam.
9. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens, pulchra vt luna, electa vt sol, terribilis vt castrorum acies ordinata.
10. Descendi in hortum nucum vt viderem poma conuallium, & inspicerem si floruisent vinea, & germinassent mala punica.
11. Nesciui, anima mea conturbauit me propter quadrigas Aminadab.
12. Reuertere, reuertere Sunamitis, reuertere, reuertere, vt intueamur te.

VERSVS I. SEXTI CAPITIS.

Dilectus meus descendit in hortum suum, ad areolam aromatum, vt pascatur in hortis, & lilia colligat.

Quid nempè fuit Dilectum quærere, nisi ad eum per contemplationis virtutem ascendere? quia enim in Sanctorum cordibus

fides per dilectionem operatur, dilectio verò mentem semper ad superna trahit, bonum ergo operari est ad Deum mente descendere. Sed cum omne bonum à Deo fit, sine quo nihil boni existit, ab illo quempiam in bono adiuuari, profectò est eius ad eum descendere: scriptum quippe est in Exodo, quia *Exod. 19. Moyses in montem ascendit, & Dominus ad eum descendit.* Quantùm enim quisque ad Deum ascendit, cogitatione & actione illum querendo, tantum ad illum Deus descendit, siue sua ei mysteria per intellectum aperiendo, siue adiutorium ei suæ gratiæ per virtutem animi conferendo. Vbi enim per liberum arbitrium voluntate & opere quilibet ad Deum ascendit, ibi ad eum Deus per auxiliatricem gratiam misericordia & dignatione sua descendit.

Vnde & hic dilecta dilectum quærere cupientibus congruè respondit, quia *dilectus meus descendit in hortum suum*: ac si diceret, quia scire desideratis quonam abierit, vel declinauerit dilectus meus, ecce dico vobis, quia *dilectus meus descendit in hortum suum.* Quis

Hortus in quem dilectus descendit Ecclesia, siue anima sancta est.

est hortus dilecti, nisi aut sancta Ecclesia, aut sancta quæuis anima diuersa virtutum specie germinans? in quem dilectus descendit, quia bonis actibus germinanti suæ adiutorium gratiæ impedit. Sed postquam in hortum descendit, quonam se inclinavit? *ad areolam, inquit, aromatum, Quæ est areola aromatum,*

nisi

nisi mens varijs virtutum suauiter redolētium speciebus confita, siue diuersarum gratiarum opinione quasi bono odore resperfa? qui enim possunt dicere cum Apostolo,

2. Cor. 2. *Christi bonus odor sumus Deo in omni loco, isti profecto in horto Domini, hoc est in sancta Ecclesia singuli quiq; suo modo possunt dici areola aromatum, quia mentibus proximorum spargunt odorem bonæ opinionis per exempla bonorum operum.*

Areola aromatum est mens humilis virtutibus redolens. Ps. 112. 33.

Cur vero non *aream*, sed per diminutionem, dicit *areolam*, nisi quia mēs sancta quæ virtutum sublimitate fulget, parua debet esse in oculis suis, & magnopere attendere, quia excelsus Dominus & humilia respicit, & humiles spiritu saluabit? Ad hanc ergo *areolam* dilectus in hortum suum descendēs declinat, quia sanctę menti per incrementa sanctitatis & scientiæ facilem se & quasi tractabilem præstat. Omne enim studium inchoanti difficile, assuescenti facile videtur: & viam mandatorum Dei, siue sanctę scripturæ sciētiam ingredienti angusta videtur porta & difficilis introitus, longa verò exercitatione terēt; & quasi frequentes obices repellenti lata & spatiosa panditur via sanctitatis & intellectus, atque ideo facilis deinceps patet ingressus & egressus.

Causa cur dilectus descendat

Subdit verò causam cur descendat: *ut pascatur*, inquit, *in hortis, & lilia colligat*: pascitur quippe in

hortis, quia delectatur odore illo, qui spargitur ex areola spiritualium aromatum, id est operum bonorum. Ipse enim in Euangelio dicit, *meus cibus est, ut faciam voluntatem Patris mei: voluntas quippe Patris est, omnes homines saluos fieri*, porrò homines salutem appetere & ad eam peruenire, opus est illius. Quæ autem Pater operatur, hæc eadem operatur & filius, quia quod vult Pater, vult & filius, & vna est amborum volūtas & operatio. Lilia verò colligit, quia magis eos qui integritate & munditia cordis & corporis candent, eligit, siue fide & opere perfectos in æternam beatitudinem remunerandos assumit.

in hortum suum.

Ioh. 4. I. Tim. 2.

VERSVS II.

Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi qui pascitur inter lilia.

Dilectus, inquit, meus supra mihi præceperat dicens, *surge, aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea, cui ego obediens pessulum ostij mei aperui, cunctis eum prædicando, & quantus qualisve sit rationabiliter ostendendo. Sed quid ad hæc dilectus meus? nimirum vicem rependit obedientiæ meæ gratulabundè mihi decantans laudem dignationis suæ, non meam sed suam in me beatificans gratiam. Eius enim fuit quod volui, quod potui, quod perfecti, atq; ideo sua in me ipse dona prædicat ut mihi & omnibus gratiæ suæ obedientibus,*

Cant. 5. Ibid.

Dd 3 entibus,